

3. *Филонова К.П., Нухимовская Ю.Д.* *Летопись природы в заповедниках СССР: методическое пособие.*//Филонова К.П., Нухимовская Ю.Д. – Москва: Наука, 1990. – С.108-113.

УДК 595.7 : 591.9:[712/2(477.82)

**ЕНТОМОФАУНА УРОЧИЩА ПАПИКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНИЧОГО ПАРКУ
«ЦУМАНСЬКА ПУЩА»**

Ляса З.С.

Рівненський державний гуманітарний університет
E-mail: zlyasa@ukr.net

Постановка проблеми. Цуманська пуща - національний природний парк в Україні. Розташований у межах Ківерцівського району Волинської області, на території однойменного лісового масиву поблизу смт Цумань, в межиріччі Стиру та Горині [1].

У Південній смузі Цуманської пущі знаходиться урочище Папики. Нами було проведено дослідження ентомофауни цього урочища. Дана група тварин є найпоширенішою на Землі. Відомо більше 1 мільйона видів комах, проте системних спостережень за популяцією ентомофауни даного урочища не проводилось. В сучасній літературі можна знайти лише фрагментарні дослідження, науковців минулого століття стосовно опису ентомофауни територій, що знаходяться поруч нашого об'єкту досліджень [5].

Саме тому, обрана нами тема, є актуальною та має науковий та краснорічний характер [2, 3.]

Мета роботи є дослідження видового різноманіття ентомофауни урочища «Папики».

Методи та об'єкти дослідження. Виконуючи завдання ми використовували загальноприйняті в ентомології методи досліджень, які є досить різноманітними [4]. Зокрема, ми застосовували метод прямого спостереження (маршрутний), порівняльний, облік і аналіз населення окремо взятої рослини, статистичний та за допомогою ентомологічного сачка.

Результати дослідження та їх обговорення. В ході нашого

Біорізноманіття та його збереження

дослідження було виявлено, що ентомофауна урочища Папики є досить різноманітною і повністю відповідає особливостям її географічного розташування. Нами було виявлено представників таких рядів: Твердокрилі (*Coleoptera*), Лусокрилі (*Lepidoptera*), Двокрилі (*Diptera*), Прямокрилі (*Orthoptera*), Перетинчастокрилі (*Hymenoptera*), Бабки (*Odonata*).

Найбільш чисельними були представники рядів Твердокрилі, Перетинчастокрилі, Лусокрилі та Бабки. Проте, слід зазначити, що на території урочища існують різні біоценози, зокрема: луків, лісу й лісових галявин, водойми та агроценози, так як поряд розташовуються орні землі господарства та приватні ділянки. Тому, чисельність популяції комах на різних типах біоценозів мали значні коливання.

Так, найбільш чисельними в біоценозі луків, є представники ряду Лусокрилі та Бабки, які представлені 5 видами кожний. Серед представників *Lepidoptera* були визначені: *Pieris brassicae* L., *Rhodocera rhamni* L., *Lycaena Icarus* Rott., *Vanessa urticae* L., *Loxostege sticticalis* L..

До *Odonata* належать: *Sumptum vulgatum* L., *Aeschna juncea* L., *Aeschna grandis* L., *Lestes sponsa* L., *Coenagrion pulchellum* L..

Однаковою кількістю видів представлені ряди Твердокрилі, а саме: *Copris lunaris* L., *Melolontha melolontha* L., *Adalia bipunctata* L. та *Coccinella quinquepunctata* L. та Перетинчастокрилі: *Lasius niger* L., *Bombus agrorum* F., *Vespa crabro* L. і найбільш чисельною була *Apis mellifera* L..

Також було виявлено 3 види представників Двокрилі. Біля водойми ряд *Diptera* був представлений видами: *Culex pipiens* L., *Tipula* L. та *Tabanus bovinus* L..

Й лише одним видом було представлено ряд Прямокрилі (*Orthoptera*), а саме – *Tettigonia viridissima* L..

На нашу думку таке співвідношення видів ентомофауни зумовлене незначною територією (компактністю різних біоценозів на обмеженій території), специфічністю біоценотичних угруповань та близьким розташуванням до населеного пункту, й відповідно суттєвим антропогенним чинником.

Крім вище описаних особливостей поширення

Біорізноманіття та його збереження

ентомофауни в певних біоценозах луків нами було проведено вивчення якісного складу ентомофауни лісових масивів та узлісь урочища.

При дослідженні, ентомофауни лісу, нами було виявлено 40 видів комах, що належать до 7 рядів та 23 родин. У видовому відношенні найбільш поширеними були представники ряду Твердокрилі (27,5%), яких було виявлено 11 видів. Не менш поширеними є представники ряду Лускокрилі або Метелики (22,5%), яких було виявлено 9 видів. Представники ряду Перетинчастокрилі (17,5%) були представлені 7 видами. Однаковою кількістю видів по 4 у кожному, були представлені ряди Напівтвердокрилих або Клопів (10,0%) та Бабок (10,0%). Ряд Прямокрилі (7,5%) представлений 3 видами й тільки 2 видами – ряд Двокрилі (5,0%).

Висновки. При проведенні польових досліджень, на території урочища Папики, серед представників ентомофауни найчастіше зустрічалися представники таких рядів: *Coleoptera*; *Diptera*; *Lepidoptera*; *Orthoptera*; *Hymenoptera*; *Orthoptera* та *Homoptera*. Вивчення популяційних характеристик ентомофауни урочища має краєзнавче та наукове значення для збереження ентомофауни в майбутньому.

Література

1. *Акимущин Й.Й.* Мир животных: Насекомые, пауки, дом животные. – 2-е изд., испр. и доп / Й.Й. Акимущин // . – М.: Мысль, 1990. – 463 с.
2. *Гурьева Е.Л.* Определитель насекомых европейской части СССР. Том 2. Жесткокрылые и веерокрылые / Е.Л. Гурьева, О.Л. Крыжановский // . – М.: Наука, 1995. – 668 с.
3. *Тищенко В.П.* Керівництво по ентомологічній практиці / Під ред. В.П. Тищенко // . – Л.: Вид-во ЛДУ, 1983. – 230 с.
4. *Фасулати К.К.* Полевое изучение наземных беспозвоночных / К.К. Фасулати // Изд. 2. Учебное пособие для университетов. М.: Высшая школа, 1971. – 424 с.
5. *Щербань Г.І.* Зоологія безхребетних. Підр.для студ. спец, універс. У Зкн. Кн.3./ Г.І. Щербань // . – К.: Либідь, 1995. – 320 с.